

MUTAMBA

Fa calor i duu una manta que l'asfixia, amb penes i treballs, mou els braços d'un cantó a l'altre perquè aquell tros de tela apelfada caigui a terra i els seus porus tornin a respirar llibertat, es toca el front que bull i intenta alçar la mirada cap al cel límpid, però la lluminositat li violenta la vista i ha de tancar els ulls ràpidament: nota una intesa cremor a les pupiles, i en aquell moment decideix que passi el que passi no tornarà a hissar la mirada. La pols que desprèn el terra s'enlaira al seu voltant, es passa les mans pels cabells i divisa un rètol a prop seu amb unes lletres negres i grosses sobre un fons blanc-oxidat, s'hi acosta i, finalment, aconsegueix desxifrar el missatge d'aquell rètol; bé, no és cap missatge, tan sols una paraula, Mutamba, i una paraula ben estrofolària per cert, pensa, Mutamba, de què li sona aquell mot?, no li ve a la memòria, ja se sap, l'edat..., aleshores, sent una pell càlida sobre la seva espatlla; en un primer instant, l'instint la fa sobresaltar, però la textura rugosa i tèbia d'aquella mà que se li repenja a sobre li és ben familiar, quan es gira, pot veure amb claredat a qui pertany, és alt, no tant com un sant pau, però sí el suficientment alt com perquè a ella li faci por alçar la vista fins a divisar-li els ulls i quedar, de nou, exposada a la violència solar; així doncs, només alça la vista fins a aquell somriure que deixa veure una dentadura perlada que contrasta amb la resta del cos, menys amb la camisa, que també és d'un blanc diví. El desconegut l'ajuda a arrecerar-se sota l'ombra d'un, d'un... diguem-ne d'un arbre poc conegut en aquestes nostrades contrades, un nen petit li passa pel costat i s'atura per observar-la, després, en riure, mostra orgullosament que li manca una dent, i pren la manta, que feia un moment ella havia deixat caure al terra polserós, abans de marxar amb certa pressa; està un xic atordida, creu que aquella calor l'està fent desvariejar i l'últim que desitja és perdre la xaveta. Mutamba, ressona dins el seu cap, Mutamba, on ho he sentit abans això? Les cames comencen a fer-li figa i el desconegut li ofereix el seu braç perquè hi reposi, ella somriu tímidament i l'agafa de bracet; déu meu, remuga en veu baixa, déu meu quina

calor més insuportable!

- Senyora Valentina, senyora Valentina – la cridava suaument una veu greu que no va aconseguir divisar d'on sortia.

Amb parsimònia, va obrir les parpelles i la vista inicià l'enfocament vital dels objectes, sentia el rellotge que tocava les dotze del migdia i es desesperà. Intentava articular els gestos necessaris per aixecar-se del sofà però als seus músculs els costava seguir les intrèpides voluntats. Davant seu hi havia un noi jove, que la mirava amb uns ulls grans i foscos com les nits d'estiu, i quan ell somrigué desenganxant l'un de l'altre aquells llavis molsuts, sentí un reguitzell de picarols dins l'estómac.

- Vol que l'ajudi? - li va oferir mentre li allargava el braç ferm que li feia conjunt amb el color dels ulls.

Ella, neguitosa, va assentir i seguidament notà la força que exercia el noi per ajudar-la a incorporar-se dempeus. No pogué evitar envejar-ne la pell tersa, la suavitat amb la que els pèls del braç se li arrissaven, era tan anhelable l'eternitat de la joventut... Caminava seguint-li les petjades que ell alentia per no desanimar-la, i la guià cap a la cuina des d'on s'orolava una raresa coent-se a les entranyes de l'olla que reposava sobre el fogó.

- He seguit la recepta que em va ensenyar, senyora Valentina, ho veu? - es movia veloçment entre el petit espai d'aquella minsa cuina, ella es va asseure sobre un taboret -, i també hi he afegit una mica de porro, al puré. I, ja que avui cuino jo – parlava tan ràpid que ella amb prou feines el podia entendre -, ho acabaré d'adobar amb una mica de tabasc, se'n lleparà els dits, li ho ben prometo, senyora Valentina.

Ella el deixà fer, tampoc tenia la força necessària per evitar que desgraciés aquell puré amb el tabasc, déu me'n guardi de barrejar aquella espècie abominable al puré, remungà.

A l'hora de dinar, en Babatunji li va servir, en un plat soper, una massa estoposa de color trencat, li'l plantà davant seu i va esperar ansiós que ho tastés i li'n donés el veredicta,

però ella s'hi resistia perquè s'intentava convèncer que mai havia tingut davant un menjar que fes tanta poca patxoca, aleshores recordà la postguerra i totes les coses esfereïdores que havia anat explicant al llarg de la vida, no, pensà, allò havia de ser pitjor que no ho és pas ara això; va alçar la vista, i aquells ulls esperançats les ninetes dels quals no paraven de trontollar i les dents ben arrelades i d'alabastre mossegant-se el llavi inferior pels nervis feren que se li escuixés el cor cansat; i va agafar la cullera, l'omplí d'aquell puré i se la va endur dins la boca.

- I què, senyora Valentina, què li sembla?

Ella només era capaç d'obsequiar-lo amb un somriure tendre; tenia raó: allò de la postguerra va ser molt i molt i molt pitjor.

- Que m'ha dit alguna cosa? - li preguntà en Babatunji alhora que es preparava el seu plat.

- No, el puré – es va excusar ella -, que crema una mica.

- Ai, li volia demanar un favor, oi que no li faria res que li fes una petita enquesta? – li va demanar mentre ella se'l mirava amb cara de pocs amics -, no serà res, dona, no s'espanti. Només és un treball per a l'escola de cuina. Miri, ens han demanat que cerquem gent que hagi passat la vida entre fogons i ¿oi que vosté em va dir que havia treballat de minyona de cuina durant tota la seva vida?

Ella va assentir i durant uns segons de silenci no pogué deixar de recordar aquells vells temps.

- M'ajudarà?

Era incapaç de dir-li que no. En Babatunji es va polir el puré en menys que canta un gall i, mentre posava els dos talls de pollastre salpebrats a la planxa i els deixava torrar-se a foc lent, li explicà a la seva companya de pis que aquella mateixa tarda l'acompanyaria a la plaça, que hi feien castells, que avui hi havia diada, i que després, abans de tornar a casa, li presentaria la seva nòvia, una xiqueta de Mont-Ral qui també tenia moltes ganes de conèixer-la. Les paraules d'en Babatunji només feien que destapar-li els somriures que la

vellesa i la solitud s'havien escarrassat en sepultar sota capes i capes d'arrugues.

- Senyora Valentina – cridà excitat des del rebedor -, com és que no m'ha dit que ha arribat el correu? - No era pas que no li hagués volgut dir, la veritat era que no se n'havia recordat, d'haver-lo agafat. - És de Kigali! Tinc una carta de ma germana!

Ella l'observava atentament mentre ell llegia la missiva, i tornà a notar les pessigolles a l'estómac en veure'l devorar el contingut d'aquell sobre tacat de segells amb dibuixos.

- I què hi diu? - preguntà intrigada -, espero que tota la teva família estigui bé.

- Sí, estan de meravella. Tinc tantes ganes de veure'ls a tots!, tantes ganes de tornar a Mutamba! – aleshores en Babatunji mirant a la velleta fixament als ulls, travessant-li quasi l'ànima, li assegurà: “i vosté, senyora Valentina, algun dia m'hi acompanyarà”.

Tenia fred, li demanà que li acostés la manta de felpa que hi havia sobre l'altre sofà, i quan la va tenir a les mans s'hi embolicà perquè li manllevés la fredor.

- Ai, filllet – li respongué amb una veu tènua acaronent-li la pell pruna de les galtes enrosides -, crec que jo només hi podré anar després de morir.

Hi sentia però ja no hi sentia, ja era tard però encara era d'hora. Escoltava la veu calmada d'en Babatunji:

- Ma mare sempre em deia que el dia que em morís retornaria a la meva terra, ¿sap, senyora Valentina?, perquè la meva terra és com el paradís, i que em vindria a buscar mon pare, ja li ho he explicat algun cop oi?, que mon pare era alt com un sant pau i sempre duia les camises més blanques de Kigali, i que també hi hauria mon germà petit, el germanet que va morir als quatre anys just quan se li va caure la primera dent, oi que ja li ho havia explicat tot això, senyora Valentina?, ..., senyora Valentina, senyora Valentina?...